

Атанасий Велики. След 20 години подвижнически живот, преп. Антоний достигнал светло и благодатно състояние на духа, и тогава започнали да го посещават: едни - за назидание, други - за монашески живот под негово ръководство. Започнали да се образуват манастири, в които живеели заедно няколко братя. Други подвижници живеели като отшелници в единични килии. Като живял дълго със своите ученици, св. Антоний отново зажаднал за уединение и по указание свише дошъл в пустинята, близо до Червено море. Светият пустинножител починал в 355 г на 105 години. Св. Антоний прекарал в пустинята 85 години и за цялото това време се явил в Александрия само два пъти: единия път за укрепване вярата на християните по време на гонението при Максимилиан, а другия път - за защита на истината против Арий. Бог прославил великия подвижник с дивен дар на чудотворство и прозорливост. "Целият преминал мой живот, говори за себе си св. Антоний, не бе нищо друго, освен плач за моите грехове" (7 писмо).

"Името на човека, казва св. Атанасий, който се криел в неизвестни непроходими пустини, Бог прославил в Африка, Испания и Галия, Италия и в самия Рим."

(По-подробно за свети Антоний виж книгата История на православното монашество на Изток, Москва, 1854, с. 108 и нат.)

Началото на монашеския живот положил великият Антоний, но той не давал външни правила за монашески живот, грижейки се главно за внушаване на живо, искрено и дълбоко благочестие. Но впоследствие, с умножаване числото на монасите, се оказала належаща необходимост от такива правила и установления, които биха могли да поддържат и укрепяват слабата воля в борбата с изкушенията. Голяма част от монашеските правила са съставени от св. Пахомий Велики. "В началото, когато станах монах, казвал св. Антоний на един от учениците на св. Пахомий, нямаше ни една киновия за възпитаване на другите, но всеки от тогавашните монаси се подвизаваше съобразно със своя стремеж. Велика услуга оказа вашият отец, който събра и устрои такова множество братя." В това време се оформили два вида пустинножителства: отшелничество и киновия (общжитийство).

Великият подвижник св. Пахомий починал на 57 години в 348 г. (За него виж в книгата История на православното монашество на Изток, ч. I, с. 122-123.)

Теодор бил ученик на св. Пахомий. Той дошъл при него в манастира на 14 години. Св. Пахомий горещо го обичал и наричал избран син, изпълнен със Св. Дух. (За него виж също там, с. 200 и нат.)

